

میزگرد

اهمیت، ضرورت و چگونگی به‌کارگیری

استانداردهای بین‌المللی

در سال ۲۰۰۱ که هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری (IASB) جایگزین کمیته استانداردهای بین‌المللی حسابداری (IASC) شد، کشورهای کم‌شماری به‌کارگیری آنها را مجاز دانسته بودند. امروز، به تقریب تمام کشورهای جهان در چشم‌انداز استانداردهای جهانی حسابداری سهم دارند و بیش از ۱۰۰ کشور استفاده کامل از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRSs) را الزامی ساخته‌اند و بیشتر دیگر کشورها نیز به‌کارگیری استانداردها را در موارد معین اجازه داده‌اند.

هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری هیچ قدرتی برای الزامی ساختن استفاده از استانداردها ندارد و به‌کارگیری آنها مستلزم ارزیابی مراجع قانونی و نظارتی هر کشور در مورد منافع همگانی ارائه اطلاعات شفاف و باکیفیت به تأمین‌کنندگان سرمایه است که در زمینه اعتباری، سرمایه‌گذاری و تأمین مالی تصمیم می‌گیرند. مهمترین چالش بنیاد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRSF) که بر به‌کارگیری کامل استانداردها در همه کشورهای جهان تأکید دارد، دیدگاهی است که همگرایی با استانداردهای بین‌المللی را تشویق می‌کند، که رهبری آن با امریکا است.

در ایران، کوشش‌های چشمگیری برای استانداردسازی گزارشگری مالی در دو دهه اخیر انجام شده است و استانداردهای ملی تدوین شده نزدیکی زیادی با استانداردهای بین‌المللی دارد. در چندسال اخیر نیز سازمان بورس و اوراق بهادار از به‌کارگیری کامل استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی پشتیبانی کرده است و به نظر می‌رسد ایران نیز راه پیوستن به استانداردهای بین‌المللی را می‌پیماید.

مجله حسابرس «اهمیت، ضرورت و چگونگی به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی» را موضوع بحث میزگردی با حضور صاحب‌نظران حرفه قرار داد تا از این طریق به طرح مسائل مرتبط با موضوع بپردازد. پرسشهایی که در این میزگرد مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت بدین شرح بود:

۱- هدف مباحث پیروی از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی چیست؟ هماهنگ‌سازی استانداردهای ملی حسابداری با استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، یا به‌کارگیری کامل استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی؟

۲- به‌کارگیری کامل استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و یا همگرایی با استانداردهای مزبور چه مزایایی را خواهد داشت؟

۳- آیا استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی باید به‌عنوان تنها مجموعه استانداردها شناخته شود؟

۴- آیا همه شرکتها، باید از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی استفاده کنند؟ یا برای مثال استفاده آنها تنها محدود به شرکتهای پذیرفته‌شده در بورس باشد؟

۵- آیا اندازه شرکتها در به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی تأثیر دارد؟

۶- آیا تقاضا در ایران که ساختار مالکیت تمرکز بالایی دارد، می‌تواند برای به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی مفهوم و معنا داشته باشد؟

۷- یکی از مفاهیم اساسی در به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، «ارزش متعارف» است. ارزش متعارف مستلزم قضاوت مدیریت است و توان اجتناب‌ناپذیری برای دستکاری آن وجود دارد و قابلیت آن می‌تواند پایین باشد. اثر به‌کارگیری این مفهوم بر قابلیت اتکاپذیری اطلاعات مالی چیست؟

۸- آیا حسابداران و حسابرسان ما از آمادگی لازم برای به‌کارگیری و رعایت استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی برخوردار هستند؟ آیا هزینه‌های آموزش این افراد درخور توجه است؟

۹- ادعا می‌شود بعد از پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، کیفیت صورتهای مالی ارتقا می‌یابد، یکنواختی و شفافیت بیشتر می‌شود و مشکلات نبود تقارن اطلاعاتی کاهش می‌یابد. این ادعا تا چه اندازه درست به نظر می‌رسد؟

۱۰- بهترین رویکرد برای به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در ایران کدام است؟ آیا این کار باید به تدریج انجام شود؟

شرکت‌کنندگان در این میزگرد به ترتیب حروف الفبا عبارت بودند از:

منصور شمس احمدی
حسابدار رسمی

دکتر الهام حمیدی

کارشناس واحد مدیریت تدوین استانداردهای
سازمان حسابرسی

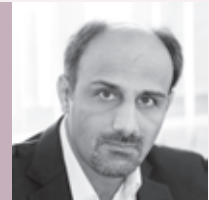

سید محمد علوی
عضو هیئت مدیره
جامعه حسابداران رسمی ایران

دکتر محمدرضا عربی

حسابدار رسمی و عضو هیئت مدیره
سازمان بورس و اوراق بهادار

دکتر رضا نظری

عضو شورای مدیریت مجله حسابرسی

بازار جهانی حضور پیدا کنیم. دلیل ورود به این راه آن است که با اقتصاد دنیا در ارتباط باشیم و از سرمایه‌گذاری بین‌المللی استفاده کنیم. من دو هفته پیش در جلسه کنفرانس سازمان بین‌المللی کمیسیونهای اوراق بهادار (IOSCO) شرکت کرده بودم. می‌توان گفت تمامی نهادهای ناظر بازار مالی دنیا در آن حضور داشتند. در آن کنفرانس رئیس هیئت استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی مطلبی را ارائه کردند که جالب است: از ۱۳۸ حوزه (کشور) مورد بررسی، ۱۱۴ حوزه به‌طور کامل از استانداردهای بین‌المللی استفاده می‌کنند و ۱۲ کشور هم اجازه استفاده داده‌اند. بنابراین ۱۲ کشور هنوز استانداردهای بین‌المللی را نپذیرفته‌اند.

خوشبختانه با مجوزی که مجمع سازمان حسابرسی داد و براساس آن، هیئت مدیره سازمان بورس هم مصوبه‌ای ارائه کرد، امکان استفاده از استانداردهای بین‌المللی حسابداری به شرکتهای بورسی داده شد و شرکتهای بزرگ از ابتدای سال ۹۴ باید در تهیه صورتهای مالی تلفیقی از استانداردهای بین‌المللی حسابداری استفاده کنند. امیدواریم به این ترتیب، شرکتهایمان تا حدودی زبان بین‌المللی پیدا کنند و سرمایه‌گذاران خارجی در اقتصاد ما حضور پیدا کنند. ویزای ورود شرکتهای ما به بازار جهانی همان استفاده از استانداردهای بین‌المللی حسابداری است.

✓ دکتر نظری

حضور شرکت‌کنندگان محترم را خیرمقدم می‌گویم و از اینکه دعوت مجله حسابرسی را پذیرفته‌اید بسیار سپاسگزارم. موضوعی که مدتهاست در ایران مطرح می‌باشد، بحث به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی است.

شرکتهای در محیط‌هایی فعالیت می‌کنند که متأثر از مقررات قانونی، شرایط اقتصادی، سیاسی و فرهنگی می‌باشد. این شرایط بر چگونگی گزارشگری و افشای اطلاعات در محیطی که واحد تجاری در آن فعالیت می‌کند، اثر می‌گذارد. با توجه به این عوامل اثرگذار بر گزارشگری مالی، به‌نظر شما به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری چه مزایایی را در بر خواهد داشت؟

✓ دکتر عربی

یکی از دغدغه‌های سازمان بورس به‌عنوان نهاد ناظر بازار سرمایه، آماده‌سازی کل مجموعه بازار سرمایه چه ناشران، چه حسابرسان، چه استفاده‌کنندگان برای استفاده از مجموعه استانداردهای بین‌المللی حسابداری است. این راهی است که ناگزیریم طی کنیم تا بتوانیم مانند بقیه کشورها در

دکتر عربی :

خوشبختانه با مجوزی که

مجمع سازمان حسابرسی داد و

براساس آن

هیئت مدیره سازمان بورس هم

مصوبه‌ای ارائه کرد

امکان استفاده از

استانداردهای بین‌المللی حسابداری

به شرکتهای بورسی داده شد

کردیم و از آن می‌ترسیم. وقتی آدم از چیزی بترسد به طرفش هم نمی‌رود. نمونه‌اش همین استاندارد ۱۵ است. اگر می‌گوییم که به طرف استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی می‌رویم و باید هم برویم و شکی هم در آن نیست، چرا هیچکس به‌خصوص بورس که متولی این کار است، نرفت با وزیر صحبت کند تا در لایحه‌ای که در مجلس مطرح است بند معافیت گذاشته شود. یک تبصره می‌گذاشتند و تمام بود.

اشکال کار ما در استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی چیست؟ ما همین الان هم می‌توانیم با استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی گزارش بدهیم. ما از خیلی کشورها به استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی نزدیک‌تریم. استانداردهای پذیرفته‌شده حسابداری آمریکا بسیار دورتر از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی هستند و با استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی خیلی مشکلات دارند ولی ما مشکلی نداریم.

همین الان شرکتهای ما می‌توانند با استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی صورتهای مالی بدهند. بله البته ما در مورد افشای اطلاعات در یادداشتهای توضیحی صورتهای مالی کمبودهایی داریم که می‌توانیم آنها را هم اصلاح کنیم.

✓ دکتر حمیدی

در مورد استاندارد شماره ۱۵ این نکته را بگوییم که طبق هماهنگی‌هایی که از سوی سازمان حسابرسی با آقای دکتر عسگری معاون محترم وزیر و رئیس سازمان امور مالیاتی انجام شده، امید است در صورتی که زمان اصلاح نگذشته باشد، در قانون فعلی و در غیر این صورت در اولین فرصت اصلاحات لازم در قوانین مربوطه به‌عمل آید.

✓ دکتر عربی

اجازه بدهید در خصوص مشکل مالیاتی استاندارد ۱۵ توضیحی بدهم؛ ما در جلسه‌هایی که با سازمان مالیاتی داشتیم قرار شد مسئله استاندارد ۱۵ را در حد بخشنامه داخلی حل کنند و نظر برخی همکاران مالیاتی این بود که اصلاً لزومی به تصویب قانون نیست؛ چرا که قانون فعلی در این خصوص روشن است. ضمن اینکه در تمام دنیا قانون مالیاتها مقررات خود را دارد و استانداردها ضوابط دیگری دارند. این تعارض معمولاً با استفاده از موضوع مالیات انتقالی (Deferred Tax) در صورتهای مالی حل شده است. ولی در کشور ما قانون مالیاتی می‌گوید حتماً دفاتر باید با قانون برابر باشد

✓ دکتر نظری

بورس کدام رویکرد را دنبال می‌کند؛ به‌کارگیری کامل استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی یا هماهنگ‌سازی استانداردهای ملی حسابداری با استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی؟

✓ دکتر عربی

سرانجام این دو رویکرد به یک جا خواهد رسید. تطابق بسیار زیادی بین استانداردهای ملی ما و استانداردهای بین‌المللی وجود دارد. بسیاری از کشورها تطبیق خیلی نزدیکی با استانداردهای بین‌المللی دارند و فکر نمی‌کنم که مشکل خاصی وجود داشته باشد. ممکن است در بعضی از استانداردها مسائلی داشته باشیم که با قوانین مان تضاد داشته باشد یا هماهنگ نباشد که برای آنها هم باید راهکاری پیدا کرد. اما اگر بتوانیم چالشها را از بین ببریم، استفاده کامل از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی خیلی بهتر خواهد بود.

در آن صورت دستکم همه می‌دانند متری که ما داریم صورتهای مالی را با آن تهیه می‌کنیم به‌طور دقیق مانند همان متری است که استانداردهای بین‌المللی استفاده می‌کند و دیگر لازم نیست توضیح دهیم که کدامیک از استانداردهای ما همخوانی دارند یا ندارند.

✓ شمس احمدی

به‌نظرم ما گرفتار یک فویبای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی شده‌ایم؛ ترسی واهی از استانداردهای بین‌المللی. غولی درست

✓ دکتر نظری

وقتی که سازمان بورس از به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی صحبت می‌کند منظور چیست؟ آیا منظور به‌کارگیری یک مجموعه استاندارد به‌عنوان استانداردهای حسابداری ایران است یا همگرایی با استانداردهای بین‌المللی؟

✓ دکتر عربی

هدف این نیست که همه شرکت‌های کوچک و بزرگ هر چه که در بورس هست از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی استفاده کنند؛ چون نه امکانات و ساختار داریم و نه لزومی دارد. بحث در مورد شرکت‌هایی است که امکان حضور سرمایه‌گذار بین‌المللی در آن وجود دارد و امکان تأمین منابع از بازارهای خارجی توسط آنها وجود دارد. نظر بورس این بود که کمک کند شرکت‌ها خود را آماده کنند و زمان‌بندی تعیین شد که تا سال ۱۳۹۵ همه شرکت‌های بورسی براساس استانداردهای بین‌المللی گزارش‌های مالی ارائه دهند.

✓ علوی

داشتن زبان مشترک برای گزارشگری مالی ضروری است اما به‌کارگیری آنها چالش‌های مهمی دارد؛ محیط اقتصادی ما چالش دارد، نرخ بالای تورم، نرخ ارز دستوری، نرخ بهره دستوری، و فقدان بازار ارزش منصفانه، اینها همه چالش اساسی است. باید برای این پیچیدگی‌ها تدبیر کنیم. باید برای تعارضی که بین استانداردهای حسابداری و قانون مالیات‌ها داریم چاره بیاندیشیم. محیط کسب‌وکارمان کاملاً فرق می‌کند.

اطلاعات مالی برای تصمیم‌گیری در یک زنجیره گزارشگری مالی معنی دارد. راهبری شرکتی و کنترل داخلی مطرح است. هیئت‌مدیره مسئولیت خودش را باید درک کند و بعد حسابرس به‌عنوان آخرین نفر خدمات اعتباربخشی ارائه کند. سازمان بورس باید اقدامات انضباطی در نظر بگیرد که شرکت‌ها ضوابط گزارشگری مالی را رعایت کنند.

هر نهادی که در زنجیره گزارشگری مالی درگیر است باید به‌طور مسئولانه در فرایند به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی

در غیر این صورت دفاتر علی‌الرأس می‌شود که محل اشکال اینجاست.

✓ دکتر نظری

بحث تنها استاندارد ۱۵ نیست. بحث ارزش منصفانه است. این موضوع باید به‌طور بنیادی حل شود. در حال حاضر، وزارت دارایی می‌گوید اول قانون بعد استانداردهای حسابداری. اگر بورس به دنبال به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی است موضوع ارجحیت قانون بر استانداردهای حسابداری باید به‌گونه‌ای حل و فصل شود.

✓ شمس احمدی

به غیر از چند مورد که با استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی یکی نیستیم، در استانداردهای مهم - استانداردهایی که بیشتر کاربرد دارد - مانند موجودیها و داراییها یکسان هستیم. تقریباً در حال حاضر با استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی منطبق هستیم. بنابراین، همگرایی ضرورت ندارد و ما می‌توانیم استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را به‌طور کامل داشته باشیم و مشکلاتش را حل کنیم.

✓ دکتر عربی

یکی از اساسی‌ترین مشکلات ما همین ارزش منصفانه است. بحث مشکلات قانونی و مالیاتی و این مسائل بحث‌های ساختاری است. مهم این است که ارزش متعارفی که می‌خواهیم مبنای محاسبات در استانداردها باشد درست تعیین شود. آیا بازاری هست که بتوانیم ارزش متعارف را از آن دریابوریم؟ بورس اوراق بهادار یکی از جاهایی است که می‌توانیم بگوییم بیان‌کننده ارزش متعارف است. ولی آیا در بازار ملک ارزش متعارف داریم؟

در بحث سرقفلی هم همین مشکل را داریم و همیشه یک بند حسابرسی است.

من فکر می‌کنم که در ساختارسازی هم لازم است یک سری کارها بکنیم. شاید لازم است که بازارهایی را به‌وجود بیاوریم که بتوانیم به ارزش متعارف دست پیدا کنیم.

گزارشگری مالی مشارکت کند و در آن صورت کار به راحتی انجام پذیر است.

✓ دکتر نظری

آیا باید تنها یک مجموعه استاندارد داشته باشیم یا اینکه می توان در کنار استانداردهای ملی حسابداری، استانداردهای بین المللی گزارشگری را هم به کار برد. آیا اندازه شرکت مهم است؟

✓ علوی

با توجه به اینکه ترجمه استانداردها زمانبندی دارد و کار ترجمه استانداردها و تجدیدنظرها باید طبق برنامه انجام شود، که برای مجریان نیز دشواری دارد، به طور قطع باید یک سری شرکت‌های کوچک را از گردونه خارج کنند که تابع همین استانداردهای ملی خودمان که همگرایی و نزدیکی با استانداردهای بین المللی دارد باشند.

به نظر من باید از توصیه بنیاد استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی استفاده کنیم و منطقی هم هست. چون توصیه‌هایی که می‌کنند همه پشتوانه پژوهشی و دانشگاهی دارد و باید از این تجربه‌ها استفاده کرد.

یک شرکت کوچک که نه با جایی تعامل دارد نه با جایی ارتباط دارد لزومی ندارد که مجبور شود از مجموعه کامل استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی استفاده کند.

✓ دکتر حمیدی

جهانی شدن ابعاد مختلفی دارد که از بین آنها، بُعد اقتصادی از اهمیت خاصی برخوردار است. گردش آزاد سرمایه، بازارهای مالی جهانی و گسترش آنها و سرمایه‌گذاریهای مشترک چندملیتی، از پیامدهای جهانی شدن هستند. در محیطی که بازارهای سرمایه به سرعت گسترش می‌یابند، فرصتی برای ما ایجاد شده است که قدمی رو به جلو برداریم و در این بازارها حضور پیدا کنیم و در اینجاست که حسابداری نقش خود را ایفا می‌کند. نقطه تلاقی اقتصاد و حسابداری، بازار سرمایه است؛ جایی که اطلاعات حسابداری ارائه می‌شود و استفاده‌کنندگان، برای تصمیم‌گیری، از این اطلاعات

استفاده می‌کنند. اطلاعات حسابداری، یکی از مهمترین منابع اطلاعاتی برای گرفتن تصمیم‌های مربوط به تخصیص بهینه منابع است. اما امروزه استفاده‌کنندگان اطلاعات مالی، منحصر به استفاده‌کنندگان داخل کشور نمی‌شود بلکه استفاده‌کنندگان فرامرزی پدید آمده‌اند و اطلاعات ارائه‌شده باید برای تصمیم‌گیری آنها نیز سودمند باشد.

استانداردهای ملی ما در برخی موارد با استانداردهای بین‌المللی تفاوت دارد. از طرفی، ارائه اطلاعات مالی براساس استانداردهای مختلف، مستلزم به‌کارگیری چندین سیستم حسابداری است که موجب افزایش هزینه‌های تهیه اطلاعات می‌شود. از اینرو، وجود یک زبان گزارشگری مالی مشترک که قابل فهم باشد و امکان مقایسه صورتهای مالی را فراهم آورد، ضرورت پیدا می‌کند. درنگ در پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، از دست دادن فرصت حضور در بازارهای جهانی است. استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی از سال ۱۳۹۵ برای شرکت‌های مشمول، لازم‌الاجرا خواهد بود.

✓ دکتر نظری

بعضی این بحث را مطرح می‌کنند که ما نمی‌توانیم نظام گزارشگری کشورمان را به استانداردهای یک نهادی پیوند بزنیم که در اداره آن نهاد و چگونگی تصویب استانداردهای آن نهاد هیچ نقشی نداریم. از طرف دیگر، استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، با توجه به شرایط بازارهای سرمایه و بازارهای مالی، می‌تواند به طور مستمر در حال تغییر باشد. ما چگونه می‌توانیم به آن اعتماد کنیم؟

✓ شمس احمدی

ما باید بالأخره تکلیف خودمان را با خودمان و با دنیا مشخص کنیم، وقتی در عمل از استانداردهای بین‌المللی استفاده می‌کنیم.

در ضمن می‌توانیم دو سری استاندارد داشته باشیم، استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی کامل، و استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی برای شرکت‌های

دکتر حمیدی:
درنگ در پذیرش
استانداردهای بین‌المللی
گزارشگری مالی
از دست دادن فرصت
حضور در
بازارهای جهانی است

رود منافع تغییر بیش از مخارج آن باشد.

این واقعیت است که قوانین ما در برخی موارد با استانداردهای بین‌المللی مغایرت دارد که برای رفع این موارد، باید تدابیری اندیشیده شود. موضوع ارزش منصفانه و آثار مالیاتی که با خود به همراه دارد، از جمله مواردی است که باید به آن توجه شود. خود استانداردها به‌طور مکرر در حال تغییر هستند که نمونه آن، استاندارد ابزار مالی است. موضوع پذیرش استانداردهای بین‌المللی برای نخستین بار نیز از اهمیت بسیاری برخوردار است. ولی وجود این چالشها نباید مانع به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی شود. تغییرات همواره با این شرایط همراه بوده‌اند، بنابراین باید برای رفع مشکلات، چاره‌ای اندیشید. قطعاً در زمان تغییر، هزینه‌های تغییر را متحمل خواهیم شد، ولی مزایای این تغییر قابل چشم‌پوشی نیست.

✓ **شمس احمدی**

در استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی بحث اجرا اولین بار مطرح است که نکات مهمی به همراه دارد. به هر دلیل که به‌کارگیری استانداردهای کامل را عقب بیاوریم در اولین سال استفاده باز ناگزیریم که این استاندارد را رعایت کنیم. بنابراین مرحله‌ای کردن کار هیچ سودی ندارد. بهتر است تمامی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس ملزم به رعایت استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی کامل شوند و مراحل کار در یک سال خاتمه پیدا کند.

کوچک و متوسط. استانداردهای مخصوص شرکت‌های کوچک و متوسط ساده‌تر است. شرکت‌های غیربورسی و شرکت‌های کوچک می‌توانند از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی برای شرکت‌های کوچک و متوسط استفاده کنند.

ما از بسیاری از کشورها، حتی کشورهای اروپایی به غیر از کشورهای اسکانندیناوی و انگلیس خیلی جلوتریم. بسیار به استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی نزدیک‌تریم. الان همه ابزارها هست، همه چیز هست، فقط می‌ترسیم!

من فکر می‌کنم باید به سمت استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی کامل و استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی برای شرکت‌های کوچک و متوسط حرکت کنیم. حالا فرض کنید که شرکتی گزارش‌شدهای مالی را براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی برای شرکت‌های کوچک و متوسط تهیه می‌کند. خیلی خوب من در گزارش حسابرسی می‌نویسم صورتهای مالی براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی برای شرکت‌های کوچک و متوسط تهیه شده است. سرمایه‌گذار خارجی می‌داند که این شرکت چه استاندردی را استفاده کرده است و برایش قابل فهم است.

✓ **دکتر عربی**

خوشبختانه اتفاق خوبی که افتاده اینست که سازمان حسابرسی از زمانی که شروع به تدوین استانداردهای ملی کرده نگاهش با استانداردهای بین‌المللی نزدیک بوده است.

نکته خوب دوم هم این است که ساختار اقتصادی ما پیچیده نیست. ما چون این پیچیدگیها را نداریم خیلی راحت‌تر می‌توانیم استانداردها را جایگزین کنیم. مثلاً بحث اوراق مشتقه پیچیده و تلفیق‌های خیلی پیچیده نداریم و شرکت‌های ما بین‌المللی نیستند که درگیر مسائل مربوط به شرکت‌های تابعه بین‌المللی خود باشند. ما اگر بتوانیم به ساختاری برسیم که صددرصد از استانداردهای بین‌المللی استفاده کنیم بهتر خواهد بود.

✓ **دکتر حمیدی**

به هر حال تغییر همیشه با چالش همراه است و یکی از مهمترین چالشها، مقاومت در برابر تغییر است حتی اگر انتظار

✓ دکتر نظری

یکی از مواردی که موجب طرح موضوع به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی شده است، گسترش بازارها و نهادهای مالی و گستردگی سرمایه و سرمایه‌گذار و ذینفع و علاقه‌مندان به اطلاعات مالی است. با توجه به شرایط کشور ما که گسترش مالکیت زیاد نیست، یعنی بخش عمده‌ای از سرمایه بسیاری از شرکتها در دست تعداد محدودی سهامدار و یا سازمان است، و از طرف دیگر استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی بر قابلیت مقایسه اطلاعات مالی و ارزش منصفانه تأکید بسیار دارد، چگونه می‌توان اطمینان داشت با به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی هدف آن تأمین شود. در صورتی که اگر بر استانداردهای ملی تأکید شود شاید اطلاعات با توجه به شرایط اقتصادی و اجتماعی کشور ما مفهوم‌تر باشد.

✓ شمس احمدی

اولاً که قرار نیست که ما همیشه یک جایی باشیم که سهام‌مان در دنیا خرید و فروش نشود و ما سهام‌دیگران را نخیریم. سرانجام ما باید با دنیای خارج ارتباط برقرار کنیم. بالاخره شاید روزی یک شرکتی بیاید ایران و بخواهد بخشی از سهام یک شرکت ما را بخرد. ما می‌خواهیم برویم در بازار بین‌المللی و استانداردهای حسابداری هم هدفش قابل فهم کردن اطلاعات برای استفاده‌کنندگان است. حالا می‌گوییم این اطلاعات نه تنها برای خواننده ایرانی بلکه برای خواننده خارجی هم قابل استفاده باشد. اینجا که ما مشکلی نداریم بالاخره استاندارد را باید داشته باشیم.

در بحث ارزش متعارف، خوب مگر کشورهای دیگر مشکل ارزش متعارف ندارند؟ این مشکل که برای آنها خیلی شدیدتر است. آنهایی که ابزار مالی دارند، آنهایی که ابزار مشتقه دارند، بحث ارزش متعارف آنها بسیار حساس‌تر است. ما شاید به‌خاطر تورم، در مورد ارزش متعارف، مشکلمان کمتر باشد اما مشکلات ارزش متعارف همه جای دنیا هست که باید آن را حل کرد.

✓ علوی

ما می‌توانیم در مراجع بین‌المللی حضور داشته باشیم. تمام مراجع بین‌المللی بر پایه مشارکت فعال اعضا اداره می‌شوند. اتفاقاً از ما مطالبه می‌کنند که چرا در نشستهای ما نمی‌آیید؟ چرا نامزد نمی‌شوید؟ ما در سال ۲۰۱۲ در نشست شورای عالی ایفک شرکت کردیم. شورای عالی ایفک مسائل حرفه را از ما پرسیدند. حتی نهادهای حرفه‌ای کشورهای همسایه که مسئولانشان از پاکستان، کویت، عراق و ترکیه آمده بودند به ما پیشنهاد کردند که یک فدراسیون منطقه‌ای تأسیس کنیم تا هماهنگی و ارتباط بیشتری در اشتراک‌گذاری تجربه‌ها داشته باشیم، ولی مشکلات زبان و ملاحظات هزینه‌ای مانع اصلی در این زمینه بوده است؛ نه عوامل دیگری.

در مورد ارزش منصفانه، چون اقتصاد ما مبتنی بر بازار نیست ولی در نهایت به آن سمت می‌رود باید تدبیری پیدا کنیم تا پیچ‌وخمهایش را شناسایی و رفع کنیم. بنابراین وقتی عمیق نگاه می‌کنید می‌بینید که منطقی است، یعنی نکته یا ابهامی دیده نمی‌شود.

تعیین ارزش منصفانه تعارض و پیچیدگی دارد، مشکل اجرایی دارد، ولی می‌توانیم انجام بدهیم چون چاره‌ای جز این نداریم. با توجه به اصل ۴۴ قانون اساسی و اقدامات صورت‌گرفته تاکنون و اقدامات باقیمانده و سند چشم‌انداز کشورمان در افق سال ۱۴۰۴، مسیر به‌سوی بازار است و حسابداری بر محوریت ارزش منصفانه معنی دارد.

✓ دکتر حمیدی

اتکاپذیری، تنها ویژگی اطلاعات مالی ارائه‌شده نیست. اطلاعات باید از هر دو ویژگی مربوط بودن و اتکاپذیری برخوردار باشد و توازن میان این دو ویژگی از اهمیت برخوردار است. پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی ما را به سمت پذیرش ارزشهای منصفانه به جای بهای تمام‌شده تاریخی سوق می‌دهد. ارزش منصفانه، ارزش اقتصادی و بنیادی واحد تجاری را نشان می‌دهد و واقعیت‌های واحد تجاری را بیان می‌کند. با به‌کارگیری ارزش منصفانه، تغییرات در ارزش به‌طور سیستماتیک به حساب گرفته می‌شوند. هرچند، در کنار این مزیتها، مدیران آزادی عمل

شمس احمدی :

الان زمانه‌ای است که

باید

سریع به مفاهیم علمی

دسترسی پیدا کنیم و

آنها را

به کار ببریم

قیمت تابلو می‌تواند مینا به عنوان ارزش منصفانه باشد؟ مشکل تعیین ارزش منصفانه به‌طور عمده بر روی سرمایه‌گذاری هاست، مثلاً سهامی که سه سال در بورس فعالیت نداشته؛ خوب باید روشی پیدا کنیم برای ارزش متعارف آن.

آنقدر مشکل نداریم که به طرفش نرویم. ساختار مالی بازار ما پیچیدگی‌های زیادی ندارد. من ارزش متعارف را مشکل اساسی نمی‌بینم. اگر از منظر دیگری نگاه کنیم، اصلاً مشکل به استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی مربوط نیست. در استانداردهای بین‌المللی، در صورت قابل اتکانبودن ارزش متعارف می‌توان از روش جریانهای نقدی آتی تنزیل شده استفاده کرد. مشکل به یک مجموعه مربوط می‌شود؛ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی بخشی از آن است. ما باید مفاهیم حاکمیت شرکتی را اجرا کنیم تا بحث کنترل‌های داخلی را اصلاح کنیم. گزارشگری مالی فرایندی است که از ثبت حساب شروع می‌شود و به استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و حسابرسی می‌رسد. حسابرسی آخر خط کنترل کیفیت است.

دانشجوی حسابداری که از دانشگاه فارغ‌التحصیل می‌شود باید با استانداردها آشنا باشد و به زبان انگلیسی تسلط کامل داشته باشد. الان زمانه‌ای است که باید سریع به مفاهیم علمی دسترسی پیدا کنیم و آنها را به کار ببریم.

ما نمی‌توانیم داخلی فکر کنیم ولی بین‌المللی عمل کنیم. باید همه چیز بین‌المللی باشد. تا وقتی که مدیرعامل هیئت‌مدیره را انتخاب می‌کند، حالا استانداردهای حسابداری

بیشتری خواهند داشت و موضوع دستکاری سود به‌وسیله مدیران مطرح می‌شود که این دستکاری ممکن است از کیفیت اطلاعات بکاهد. البته با دسترسی به قیمت‌های بازار، این امکان تقریباً از مدیران سلب می‌شود. با توجه به این مطالب، ارزش منصفانه تأثیری دوجانبه بر کیفیت گزارشگری مالی دارد. به هر حال، به کارگیری ارزش منصفانه باعث کاهش عدم تقارن اطلاعاتی می‌شود و محتوای اطلاعاتی صورتهای مالی را افزایش می‌دهد و انتظار بر این است که بر آثار منفی و عدم اطمینان ناشی از آزادی عمل مدیران، غلبه کند. فراهم آوردن بستر مناسب برای به‌کارگیری ارزش منصفانه نیز ضرورت دارد.

در ایران ساختار مالکیت شرکتها متمرکز است. تمرکز مالکیت می‌تواند یکی از متغیرهای راهبری شرکتی تلقی شود که با افزایش نظارت بر عملکرد مدیر، تغییرات مثبت در واحد تجاری ایجاد می‌کند. اما از سوی دیگر ممکن است به دلیل تضاد منافع موجود میان سهامدار عمده و خرد، سهامدار عمده از حق کنترلی خود سوءاستفاده کند و در راستای منافع سهامداران خرد حرکت نکند یا اینکه اطلاعات را به آن شکلی که شایسته است، افشا ننماید. نتایج بررسیها از جمله بررسی بانک جهانی در خصوص سهولت کسب‌وکار در کشورهای مختلف نیز نشان می‌دهد که حمایت ضعیفی از سهامداران خرد در ایران صورت می‌گیرد. بنابراین نیاز به سیستمی شفاف‌تر که میزان افشای بیشتری را الزامی می‌کند، ضرورت دارد. اما همواره باید در نظر داشت که سازوکارهای اجرایی مناسب برای به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی نیز فراهم شود. یعنی پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی یک موضوع است و چگونگی اجرای آن موضوع دیگری است. ما در حال حاضر استانداردهای حسابداری لازم‌الاجرا داریم؛ ولی آیا همه موارد افشای استانداردها، واقعاً رعایت می‌شود؟

✓ **شمس احمدی**

در مورد ارزش متعارف مشکل ما این است که خیلی جاها بازار فعال نداریم. حتی بورس هم ممکن است که بعضی جا مشمول بازار فعال نباشد. برای مثال سهمی که دو سال معامله نشده آیا

ملی باشد یا بین‌المللی چندان فرقی نمی‌کند. نظام حاکمیت شرکتی با بخشنامه اجرایی نمی‌شود.

✓ علوی

من فکر می‌کنم توسعه استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در ایران نیاز به قانون دارد. اقتصاد ما مبتنی بر بازار نیست. شاید در چند سال آینده هنوز انتظار بازار نیست که ما براساس انتظار بازار، صورتهای مالی را براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی تهیه کنیم. آنچه سازمان حسابرسی، بورس یا جامعه حسابداران رسمی می‌بینند این است که نیاز را احساس می‌کنند و می‌گویند ما باید پایه‌هایش را بگذاریم. بنابراین بهتر است با اتکا به مقررات و قوانین، استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را به‌کارگیریم.

البته اگر بخواهیم به عهده بازار بگذاریم نه آمادگیش را دارد نه اصلاً استقبالی می‌شود. وقتی به شرکتی که صورتهای مالی را به زور سالی یکبار تهیه می‌کند بگوییم که بر مبنای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی صورتهای مالی تهیه شود؛ که نه مدیر دوست دارد، نه حسابدار، نه حسابرس، و استفاده‌کننده‌ای هم وجود نداشته باشد، این همه هزینه برای چیست؟ بنابراین باید از نیروی قانون برای گسترش حرفه، پاسخگویی مدیران و گزارشگری مالی شرکتها در این خصوص کمک بگیریم تا موازنه منفعت هزینه برقرار شود.

در رابطه با ساختار اقتصادی متمرکز در ایران من فکر می‌کنم که اصلاً کسی دوست ندارد گزارش بدهد. اگر به قولی به خود مدیران واگذار شود شرکتها در حد یک صفحه هم نمی‌خواهند گزارش بدهند. ولی به‌هر حال طبق قوانین بازار سرمایه این تعهد هم برگردنش هست که باید گزارشگری کند، افشا کند، اطلاعات بدهد و از این مسائل. بنابراین با بحث نظارتی بازار بورس و یا ارکان دیگر می‌توانیم این کار را پیش ببریم.

✓ دکتر نظری

در ایران، برای به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، حسابداران و حسابرسان تا چه حد با مفاهیم استانداردهای بین‌المللی گزارشگری

مالی آشنا و با چه چالش‌هایی مواجه هستند؟ چنانچه استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، استانداردهای اصلی کشور اعلام شود آیا هر استاندارد بین‌المللی جدید که منتشر می‌شود بلافاصله باید قابلیت اجرایی پیدا کند یا مرجع خاصی دوباره باید مهر تأییدی بر آن بزند و اجازه به‌کارگیری آن را به حسابداران و حسابرسان بدهد؟

✓ دکتر عربی

بنیاد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی برای ترجمه استانداردها پروتکل دارد. نهاد مسئول اول باید خودش را معرفی کند، تعیین صلاحیت بشود و پروتکل مبادله بشود و ترجمه شروع شود. چارچوبها به‌نظر من کاملاً روشن است. این پروسه را خود پروتکل روشن کرده است.

باید خودمان را توانمند کنیم. اولین بحثی که همواره مطرح می‌شود این است که دانش حسابداران شرکتها مشمول برای تهیه صورتهای مالی پایین است. شاید آن هم دلالی دارد چون نیازی نمی‌بینند یا مطلوبیتی برایشان ندارد. به‌نظر من برای شرکتها پذیرنده باید الزام وجود داشته باشد و سازمان بورس باید سازوکار آن را پیش‌بینی کند.

نقطه شروع اینست که مرجع ارتباطی و رسمی ما برای آماده‌سازی زیرساختارهای استفاده از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی سازمان حسابرسی است.

در سازمان بورس نکته‌ای برایمان پیش آمده که سازمان حسابرسی کماکان خودش را متولی آماده‌سازی و ترجمه استانداردها می‌داند یا بورس را؟ در مصوبه سازمان حسابرسی این موضوع روشن نیست. در مصوبه آمده است که آن گروه از شرکتها و نهادهای مالی ثبت‌شده در سازمان بورس که توسط سازمان بورس مشخص می‌شوند باید در تهیه صورتهای مالی خود از استانداردهای بین‌المللی استفاده کنند.

گروه دیگری که نقش مهمی در این فرایند دارند تهیه‌کنندگان یعنی شرکتها و ناشرین هستند. متأسفانه این گروه کمتر شناختی از موضوع دارند با توانایی محدود. بنابراین من فکر می‌کنم که بار عمده این تحول را

علوی :

نقطه شروع اینست که

مرجع ارتباطی و رسمی ما برای

آماده‌سازی زیرساخت‌های

استفاده از

استانداردهای حسابداری و

استانداردهای بین‌المللی

گزارشگری مالی

سازمان حسابرسی است

حسابداری ایران تأکید بیشتری کرد. به هر حال اجرای این استانداردها از سال ۹۵ الزامی خواهد بود.

اجرای برنامه‌های آموزشی برای حسابداران و حسابرسان نیز برای به‌کارگیری این استانداردها در حرفه حسابداری نباید از نظر دور بماند.

✓ شمس احمدی

من هنوز هم روی حرفم هستم. اگر یک جایی بگوییم که از سال ۹۵ یا ۹۶ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی به‌طور کامل برای همه شرکتها الزامی است و آموزش آنها را هم شروع کنیم، برای من حسابرس و مدیر مالی روشن می‌شود که این اجبار است. به نظر من قبل از تاریخ الزامی شدن، باید یک سری صورتهای مالی همراه با یادداشتهای آنها براساس استانداردهای بین‌المللی به‌صورت نمونه تهیه کنیم و موارد افشا مشخص شود.

✓ دکتر عربی

مجوزی که مجمع سازمان مصوب کرده است دربرگیرنده شرکتهایی است که موردنظر بورس است و مصوبه به کل شرکتهای ایران اشاره نکرده است. بنابراین دامنه وظیفه

مؤسسه‌های حسابرسی باید به دوش بکشند. این را هم باید دید که آیا نیروی آموزش‌دهنده داریم یا نه؟

بحث سوم که باز هم بر روی دوش حسابرسان است، بحث اصل کار است. همه ممکن است گزارشی را تهیه کنند و به حسابرس بدهند. در نهایت حسابرس باید اظهار نظر کند. فکر می‌کنم که با کمک جامعه و خود مؤسسه‌ها، می‌توانیم موفق شویم. سازمان بورس هم آماده است تا به حسابرسان و ناشران در مبحث آموزش حسابرسان کمک کند.

من فکر می‌کنم که این سه گروه، سازمان حسابرسی که متولی استانداردهاست، تهیه‌کنندگان صورتهای مالی که شرکتها هستند، و اعتباردهندگان که حسابرسان می‌باشند باید برنامه‌ای بدهند و زمانبندی کنند. فکر هم می‌کنم که این کار باید با اجماع سازمان حسابرسی، جامعه، سازمان بورس، انجمن حسابداران و مؤسسه‌های حسابرسی باشد. همه باید کمک کنیم که ساختار را تعریف کنیم تا در سال ۹۵ اجرایی شود.

✓ شمس احمدی

من این نگرانی را دارم که هرکس کار را به گردن دیگری بیندازد؛ شما می‌اندازید گردن سازمان، سازمان می‌اندازد گردن شما و هیچوقت هم انجام نمی‌شود. باید تصمیم بگیریم که همه شرکتهای بورسی مثلاً از سال ۹۶ استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را به‌طور کامل به‌کار گیرند و در این صورت همه در این کار مشارکت می‌کنند.

✓ دکتر حمیدی

آموزش یکی از مهمترین موضوعهایی است که باید مورد توجه قرار گیرد. به موضوع آموزش از دو دیدگاه می‌توان نگریست: یکی از منظر دانشگاهی و دیگری از منظر حرفه‌ای.

در حال حاضر با توجه به وجود منابع درسی متعدد انگلیسی‌زبان مبتنی بر استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، استادان دانشگاه می‌توانند مبنای ارائه دروس خود را استانداردهای بین‌المللی قرار دهند تا دانشجویان فارغ‌التحصیل و حسابداران آینده حداقل با این حوزه آشنا باشند. به‌ویژه می‌توان بر قسمت‌های مغایر با استانداردهای

استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی به‌کار گرفته شود و سال بعد دوباره برگردیم سر جایمان. به همین خاطر، ما با این دیدگاه پیش رفتیم که به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی از سوی شرکتها تدریجی باشد چون در غیر این صورت مطمئناً شکست می‌خوریم.

✓ شمس احمدی

حالا که ما این مسیر را به پیش می‌رویم باید یک مرجعی هم برای استانداردهای بین‌المللی رهنمود تهیه کند. جامعه حسابداران رسمی می‌تواند در این زمینه کمک کند.

✓ دکتر حمیدی

در پایان جلسه این خبر خوب را هم به شما می‌دهم که با تلاش مستمر همکاران در سازمان حسابرسی کار ترجمه استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و اعمال تغییرات مکرری که در این استانداردها به‌طور سالانه صورت می‌گیرد، در حال انجام است. هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری، به‌تازگی دو استاندارد جدید را نیز تدوین کرده است که ترجمه آنها نیز در حال انجام است. سازمان حسابرسی افزون بر ترجمه و به‌روزرسانی این استانداردها، همزمان در حال تدوین راهنمای به‌کارگیری آنها نیز می‌باشد. به‌گونه‌ای که راهنمای به‌کارگیری برای استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱ با عنوان «پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی برای نخستین بار» و استاندارد بین‌المللی حسابداری ۱۲ با عنوان «مالیات بر درآمد» منتشر شده است و کار تدوین راهنمای به‌کارگیری برای استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۹ با عنوان «ابزارهای مالی» و استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۰ با عنوان «صورت‌های مالی تلفیقی» نیز در حال انجام است.

✓ دکتر نظری

بار دیگر از حضور و مشارکت سازنده شما در این بحث مهم سپاسگزاری می‌کنم.

بورس مشخص است. چندماه پیش جلسه‌ای با اعضای محترم هیئت‌عامل سازمان حسابرسی داشتیم که قرار شد برنامه‌ای به ما بدهند. چون آنها هم درگیر هماهنگی با بنیاد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و گرفتن مجوزهای ترجمه بودند. قرار شد که یک زمانبندی به ما بدهند که ما هم در قالب آن زمانبندی اگر کارهایی لازم است انجام دهیم و با هماهنگی پیش رویم. حالا باید ببینیم که سازمان حسابرسی با توجه به محدودیتهایی که دارد واقعاً چقدر در این حوزه می‌تواند نیرو بگذارد.

✓ دکتر نظری

هزینه آموزش آن بخشی که به حسابداران شرکت‌های بورسی مربوط است بر عهده شرکتها می‌باشد اما هزینه آموزش حسابرسان بر عهده کیست؟ جامعه حسابداران رسمی ایران؟

✓ شمس احمدی

ریسک شرکت‌های بورسی بسیار بالاست؛ به دلیل همان فرایندی که اشاره کردم که کامل نیست. در بسیاری از کشورها شرکتی که کمیته حسابرسی در آن فعال نباشد و حسابرسی داخلی نداشته باشد در بورس پذیرفته نمی‌شود. ما در حال حاضر با شرکت‌هایی مواجه هستیم که در این مورد مشکل دارند. حال من ریسک کاری را بپذیرم که خودم آن را نصف‌ونیمه بلد هستم و آن طرف هم نصف‌ونیمه بلد است و نسبت به صورت‌های مالی اظهار نظر کنم. در نتیجه، اگر اختیاری باشد مؤسسه‌های حسابرسی هم حاضر به پذیرش این ریسک نیستند. راه‌حل اینست که اجباری شود. اگر فراگیر شود، شرکتها و حسابرسان این استانداردها را آموخته و به‌کار خواهند برد.

✓ دکتر عربی

من فکر نمی‌کنم هزینه آموزش به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی خیلی سنگین و اساسی باشد که واقعاً کسی به طرف آن نرود. با فرض اینکه هزینه زیادی هم در کار باشد قرار نیست که ما بگوییم که یک سال